

PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI
IMĦALLEF
ONOR. AUDREY DEMICOLI LL.D.

Rikors Ġuramentat Nru **1020/2021 (AD)**

APPLE CORE FOODS LTD (C-55240) U
APPLE4PETS LTD (C-89741)

VS

CONCEPT TO COMPLETION LTD (C-58765)

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa, erbgħa (4) t'April 2025

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza finali dwar talba għal-likwidazzjoni u ħlas ta' danni allegatament sofferti mis-soċjeta' attriċi per kawża ta' xogħol eżegwit u servizzi reżi da parti tas-soċjeta' konvenuta fi kwalita' illi allegatament ma kinitx skont is-sengħa u l-arti.

Preliminari

2. Permezz ta' rikors ġuramentat preżentat nhar it-tmintax (18) t'Ottubru 2021, is-soċjetajiet **Apple Core Foods Ltd u Apple4pets Ltd** (minn issa 'l quddiem *"is-soċjetajiet rikorrenti"*), ippremettew:

- a. Illi in primis jiġi relevant li l-kumpanniji rikorrenti huma kumpanniji konnessi stante illi t-tnejn li huma għandhom bħala azzjonist uniku u bħala direttur uniku lis-Sur Pierre Peter Mattocks, detentur tal-karta tal-identità bin-numru 537464M;
- b. Illi fix-xahar ta' Frar tas-sena 2020, Pierre Peter Mattocks, f'isem u fl-interess tal-kumpannija rikorrenti, ikkummissjona lill-kumpannija intimata sabiex din tal-aħħar toħloq żewġ siti elettronici (websites) għal żewġ brands partikolari tal-atturi, u cioè' Apple4Pets għall-kumpannija rikorrenti Apple4 Pets Limited u LiveLifeOutdoor għall-kumpannija rikorrenti Apple Core Foods Ltd. Flimkien mal-ingaġġ tal-kumpannija intimata, il-kumpannija rikorrenti pprovdew lill-istess kumpannija intimata l-informazzjoni kollha relattiva għat-tip ta' prodotti li kienu ser jinbiegħu minn fuq is-siti kif ukoll l-informazzjoni / data neċessarja sabiex is-siti jkunu jistgħu jiġu maħluqa u jibdew joperaw fl-iqsar żmien possibbli u dan minhabba l-urġenza li jibdew jinbiegħu l-prodotti online, stante l-imxija tal-pandemija tal-Covid-19;
- c. Illi peress li l-esponenti, Pierre Peter Mattock, ġja kellu rapport ta' xogħol mal-kumpannija intimata u l-partijiet kienu qed jikkollaboraw fuq xogħolijiet oħra in buona fede il-partijiet ta' ħassewx il-ħtieġa illi jifformalizzaw l-arranġament ta' bejniethom permezz ta' xi kuntratt, u minflok straħu fuq it-termini provduti fl-istima mogħtija mill-kumpannija intimata ;
- d. Illi nonostante l-assigurazzjoni tad-Direttur tal-kumpannija intimata li s-siti kienu ser ikunu live u funzjonali sa mhux aktar tard minn Marzu/April tas-sena 2020, is-siti ma ttellgħux live qabel Awwissu tas-sena 2020. Madanakollu, minkejja dan id-dewmien u minkejja ukoll diversi tentattivi sabiex jiġu korretti numru ta' żbalji attribwibbli unikament lill-kumpannija intimata, iż-żewġ siti baqgħu qatt ma ħadmu tant li sal-lum il-ġurnata klijenti li jixtiequ jakkwistaw prodotti minn fuq is-sit ta' Apple4pets u ta'

LiveLifeOutdoor ma jistgħux jgħamlu dan għal raġunijiet esklussivament attribwibbli lill-kumpannija intimata;

- e. Illi dan id-dewmien u diffikultajiet kbar fil-funzjonalita' tas-siti ikkawżaw danni kbar lill-esponenti u dan għaliex in primis l-kumpannija rikorrenti investew ir-riżorsi tagħhom sabiex jipprovaw jikkoreġu żbalji tal-kumpannija intimata kif ukoll kien hemm telf ta' qliegħ fuq medda ta' aktar minn sena;*
- f. Illi huwa ċar kristall li s-servizz reż mill-intimata ma kienx skont is-sengħa u l-arti u għalhekk fix-xahar ta' Lulju, 2021 l-esponenti, għan-nom tal-kumpannija rikorrenti, infurma lill-kumpannija intimata li l-kumpanniji rikorrenti ma setgħux ikomplu jtilfu qliegħ u filfatt saret talba lill-kumpannija intimata sabiex jinbeda proċess ta' migration mingħandha għal għand provditur terz. Sabiex isir dan, il-kumpannija intimata kellha tipprovdi data partikolari lill-provditur terz. Minkejja diversi tentattivi da parti tal-esponenti, din id-data qatt ma ngħatat u għalhekk il-migration ma tistax issir u b'hekk il-kumpanniji rikorrenti għadhom qed isofru d-danni;*
- g. Illi l-kumpanniji esponenti ġja ħallsu komplessivament bejniethom is-somma ta' € 8,500 għal siti li essenzjalment ma jaħdmux. Minkejja dan, il-kumpannija intimata talbet il-ħlas addizzjonali ta' € 12,588.57 li skont hi jirrapreżentaw servizzi reżi mix-xahar ta' Diċembru, 2020 sas-7 ta' Awwissu, 2021. Jingħad li in vista tas-suespost, l-esponenti ma jhossx li tali flejjes huma dovuti u li hija l-kumpannija intimata li hija dovuta tħallas lill-kumpanniji rikorrenti għal danni u telf ta' qliegħ;*
- h. Illi kif ġja sottolineat f'korrispondenza skambjata bejn l-esponenti u wieħed mid-diretturi tal-intimata, cioè Jonathan Dalli, il-flejjes reklamati fil-fatturi maħruġa mill-kumpannija intimata mhumix dovuti u dan peress li s-servizz reż ma kienx skont is-sengħa u l-arti u eventwalment dan wassal għal telf ta' qliegħ sostanzjali għall-kumpanniji rikorrenti;*

i. Illi għalhekk kellha ssir din il-kawża;

j. Illi dawn il-fatti huma magħrufa personalment mid-Direttur tal-kumpanniji rikorrenti atturi.

3. Għaldaqstant, is-soċjetajiet rikorrenti talbu lil din il-Qorti sabiex:

a. Tiddikjara u tiddeċiedi li x-xogħol eżegwit u s-servizzi reżi, jew parti minnhom, mill-kumpannija intimata fir-rigward tas-siti ta' Apple4pets u LiveLifeOutdoor, ma ġewx eżegwiti u/jew reżi skont is-sengħa u l-arti;

b. Tiddikjara u tiddeċiedi li l-kumpannija intimata hija responsabbli għad-danni kollha sofferti mill-kumpanniji rikorrenti bħala konsegwenza, diretta u indiretta, tan-nuqqasijiet tagħha illi teżegwixxi l-inkarigu lilha mogħti skont is-sengħa u l-arti;

c. Tillikwida l-ammont kollu dovut lill-kumpanniji rikorrenti mill-kumpannija intimata, okkorrendo permezz ta' periti nominandi, inkluż il-prezz imħallas mill-kumpanniji rikorrenti lil terzi li kellhom jiġu ngaġġati sabiex jirrimedjaw id-difetti riskontrati fuq riferiti u kif ukoll id-danni kollha sofferti mill-kumpannija rikorrenti bħala konsegwenza, diretta u indiretta, tan-nuqqasijiet attribwibbli lill-kumpannija intimata;

d. Tordna lill-kumpannija intimata tħallas lill-kumpanniji rikorrenti s-somma hekk likwidata;

Bl-ispejjeż, inkluż l-ispejjeż relatati mal-mandat ta' sekwestru 1454 / 2021, fl-ismijiet "Applecore Foods Ltd Et Vs Concept to Completion Ltd." u bl-imghax dekorribli skont il-ligi kontra l-intimata minn issa ingunta in subizzjoni.

4. Permezz ta' digriet mogħti nhar l-erbgha (4) ta' Novembru 2021, din il-Qorti appuntat il-kawża għas-smiġh għas-seduta tas-sebgha (7) ta' Diċembru 2021, b'ordni għan-notifika tar-rikors lis-soċjeta' konvenuta, illi ngħatat

għoxrin (20) jum mid-data tan-notifika lilha tal-stess, sabiex tirrispondi skont il-liġi;

5. B'risposta ġuramentata datata sitta (6) ta' Diċembru 2021, is-soċjeta' konvenuta **Concept to Completion Ltd** eċċepiet:

- a. *Illi preliminarjament jiġi rrilevat li s-soċjetajiet rikorrenti naqsu mill-jipprezentaw id-dokumenti meħtieġa sabiex isaħħu t-talbiet tagħhom ai termini tal-artikolu 156 (2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u tal-ordni mogħti minn din l-Onorabbli Qorti fl-4 ta' Novembru 2021.*
- b. *Illi fil-mertu jiġi eċċepit li t-talbiet tas-soċjetajiet rikorrenti għadhom jiġu miċħuda stante li huma infondati fil-fatt u fid-dritt, hekk kif ser jirriżulta waqt is-smiegħ u t-trattazzjoni tal-kawża odjerna.*
- c. *Illi fl-ewwel lok, għandu jiġi ppuntwalizzat li għalkemm huwa minnu li s-soċjetà intimata kienet giet imqabbda mis-soċjetajiet rikorrenti, din kienet giet ingaġġata sabiex tfornilhom diversi servizzi (u mhux servizz wieħed bħal ma donnu qegħdin jinsinwaw r-rikorrenti). Illi dawn kienu jinkludu l-iżvillupar tas-siti inkwistjoni flimkien ma' support tekniku minn żmien għal żmien, u kif ukoll l-integrazzjoni tas-siti mal-API (Application Programming Interface) rigwardanti l-stock system tar-rikorrenti, liema API kellu jiġi fornit minn kuntratturi terzi tal-istess rikorrenti.*
- d. *Illi huwa minnu wkoll li għal dawn is-servizzi l-partijiet ma daħlux fi ftehim speċifiku bil-miktub iżda mxew fuq arranġamenti maqbula bejniethom u fuq istruzzjonijiet li kienu jiġu mogħtija lis-soċjetà intimata minn żmien għal żmien. Illi madanakollu, huma inveritiera għall-aħħar id-dikjarazzjonijiet tar-rikorrenti li s-siti kellhom jitlestew "sa mhux iktar tard minn Marzu/April tas-sena 2020" jew li kien hemm xi dewmien fit-tlestija tal-imsemmija siti attribwibbli lis-soċjetà intimata.*
- e. *Illi fl-ewwel lok, l-arranġamenti inizjali kienu ġew maqbula bejn il-partijiet fl-aħħar ta' Marzu 2020 u kienu jikkonċernaw sit wieħed għal*

brand minnhom biss u ċioé Apple4pets ('apple4pets.com'). Illi l-istruzzjonijiet dwar il-brand LiveLifeOutdoor kienu ġew maqbula xhur wara dak allegat mir-rikorrenti, u ċioé f'Settembru 2020 - fatt li r-rikorrenti donnhom nsew jispeċifikaw meta għaffġu l-allegazzjonijiet tagħhom fl-istess premissi mingħajr distinzjoni bejn is-servizzi reżi lis-soċjetajiet rikorrenti separatament.

- f. Illi fit-tieni lok, jiġi eċċepit li n-natura tax-xogħol inkwistjoni tinvolvi wkoll proċess ta' ppruvar u kif ukoll ta' tibdil u rtukkjar tas-siti u tal-applikazzjonijiet sottostanti, liema proċess f'dan il-każ sar kemm insegwitu għall-aċċertamenti standard tal-funzjonalità tas-siti inkwestjoni, u kif ukoll minhabba r-rikjesti addizzjonali u kontinwi tas-soċjetajiet rikorrenti.*
- g. Illi għalhekk, jekk kien hemm xi dewmien dan ma kienx imputabbli lis-soċjetà intimata u semmai kien dovut għad-diversi rikjesti addizzjonali tal-istess soċjetajiet rikorrenti u kif ukoll għal raġunijiet tekniċi indipendenti mis-soċjetà intimata, hekk kif ser jiġi ppruvat aktar fid-dettal waqt il-mori tal-kawża.*
- h. Illi in oltre hija inveritiera għall-añhar id-dikjarazzjoni tas-soċjetajiet rikorrenti fejn isostnu li kien hemm xi difetti fis-siti li kienu attribwibbli unikament lis-soċjetà intimata, jew addirittura li "s-siti baqgħu qatt ma ħadmu", liema allegazzjonijiet defamatorji qegħdin jiġu miċħuda kategorikament mis-soċjetà intimata esponenti u għandhom jiġu ppruvati mir-rikorrenti sal-grad rikjest mil-liġi.*
- i. Illi s-soċjetà intimata dejjem pprovdiet is-servizzi tagħha skont is-sengħa u l-arti u għamlet l-għalmu tagħha sabiex issolvi kwalunkwe problema teknika li setgħat tinqala u kif ukoll li takkomoda r-rikjesti tas-soċjetajiet rikorrenti b'kompetenza u professjonalità.*
- j. Illi d'altra parte, kienu s-soċjetajiet rikorrenti li għal diversi xhur naqqsu milli jħallsu dak dovut minnhom lis-soċjetà intimata esponenti, inkluż ir-*

rifużjoni ta' ammonti sostanzjali li s-soċjetà intimata nefqet a nom tar-rikorrenti sabiex l-imsemmija siti jiffunzjonaw proprju kif xtaqu r-rikorrenti. Illi kien wara diversi avviżi u sejħiet għall-ħlas inkluż permezz ta' ittri u korrispondenza legali li baqgħu ma ġewx onorati, li s-soċjetà intimata debitament waqqfet milli tkompli tipprovdi s-servizzi lis-soċjetajiet rikorrenti u eventwalment ipproċediet fil-konfront tas-soċjetà rikorrenti Apple4Pets Ltd għall-irkupru tal-bilanċ dovut lilha (vide ittra uffiċjali intavolata fit-22 ta' Settembru 2021 ai termini tal-artikolu 166A reża eżekuttiva fl- 04 ta' Novembru 2021 bħala 'Dok CS 1').

k. Illi di fatti kien biss wara li s-soċjetà intimata ħadet l-imsemmija passi legali fil-konfront ta' Apple4Pets Ltd, li r-rikorrenti donnhom qamu u mingħajr ebda' preavviż intavolaw mandat ta' sekwestru għall-ammont eżaġerat ta' mitt elf Ewro (€100,000) (R: 1454/2001) u sussegwentament pproċedew b'din il-kawża infondata, liema proċeduri ġew intavolati ċarament b'mod intempestivi u vendikattiv.

l. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, jingħad li s-soċjetajiet rikorrenti jridu jġibu prova tad-danni "kbar" allegatament sofferti minnhom u kif ukoll tal-kawżalità bejn l-imsemmija danni u l-allegata responsabbiltà tas-soċjeta intimata.

m. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż.

II-Qorti

6. Reġgħet rat ir-rikors ġuramentat tas-soċjetajiet rikorrenti datat tmintax (18) t'Ottubru 2021;
7. Reġgħet rat ir-risposta ġuramentata tas-soċjeta' konvenuta datata sitta (6) ta' Diċembru 2021, u d-dokument anness magħha;

8. Rat l-affidavit ta' **Pierre Peter Mattocks** immarkat **Dok A** a fol 21 *et seq* tal-proċess, u d-dokumenti annessi miegħu;
9. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Mario Degabriele** prodott mis-soċjetajiet rikorrenti waqt is-seduta tad-dsatax (19) ta' Mejju 2022¹, u rat id-dokumenti minnu esebiti u mmarkati **Dok MD1 u MD2**, a fol 59 u 60 tal-proċess rispettivament;
10. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Stephen Ellul**, prodott mis-soċjetajiet rikorrenti waqt is-seduta tat-tmintax (18) t'Ottubru 2022²;
11. Rat l-affidavit ulterjuri ta' **Pierre Peter Mattocks** immarkat **Dok A1** a fol 86 *et seq* tal-proċess, u d-dokumenti annessi miegħu;
12. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Omar Busuttil**, prodott mis-soċjetajiet rikorrenti waqt is-seduta tal-erbgha u għoxrin (24) ta' Jannar 2023³;
13. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Claude Mifsud**, prodott mis-soċjeta' konvenuta waqt is-seduta tas-sebgha u għoxrin (27) ta' Ġunju 2023⁴;
14. Rat l-affidavit ta' **Jonathan Dalli**, u d-dokumenti annes miegħu, a fol 147 *et seq* tal-proċess;
15. Rat l-affidavit ta' **Owen Grech** u d-dokument anness miegħu, a fol 193 *et seq* tal-proċess;
16. Rat l-affidavit ta' **Claude Eugene Mifsud** u d-dokumenti annessi miegħu, a fol 196 *et seq* tal-proċess;
17. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Pierre Mattocks**, prodott mis-soċjeta' konvenuta in kontro-eżami waqt is-seduta tas-sbatax (17) t'Ottubru 2023⁵;

¹ It-traskrizzjoni tinsab a fol 46 *et seq* tal-proċess

² It-traskrizzjoni tinsab a fol 74 *et seq* tal-proċess

³ It-traskrizzjoni tinsab a fol 119 *et seq* tal-proċess

⁴ It-traskrizzjoni tinsab a fol 135 *et seq* tal-proċess

⁵ It-traskrizzjoni tinsab a fol 351 *et seq* tal-proċess

18. Rat l-affidavit ulterjuri ta' **Jonathan Dalli** a fol 400 *et seq* tal-proċess, u d-dokumenti annessi miegħu;
19. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Omar Busuttil**, prodott mis-soċjeta' konvenuta in kontro-eżami waqt is-seduta tat-tlieta u għoxrin (23) t'April 2024⁶;
20. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Jonathan Dalli**, prodott mis-soċjetajiet rikorrenti in kontro-eżami waqt is-seduta tal-erbgħa (4) ta' Ġunju 2024⁷;
21. Semgħet ix-xhieda bil-ġurament ta' **Claude Eugene Mifsud**, prodott mis-soċjetajiet rikorrenti in kontro-eżami waqt is-seduta tal-ewwel (1) ta' Novembru 2024⁸;
22. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-soċjetajiet rikorrenti;
23. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-soċjeta' intimata;
24. Rat illi l-partijiet qablu illi l-kawża tibqa' differita għas-seduta tal-lum għas-sentenza;
25. Tagħmel is-segwenti konsiderazzjonijiet:

Konsiderazzjonijiet Legali

26. Jirriżulta mill-atti illi s-soċjetajiet rikorrenti kienu inkarigaw lis-soċjeta' intimata sabiex toħloq żewġ siti elettronici (*websites*), waħda *Apple4Pets* f'Marzu 2020 u l-oħra *LiveLifeOutdoor* f'Settembru 2020, iżda qed jallegaw illi s-soċjeta' intimata m'eseġwietx l-inkarigu fdat lilha skont l-arti u s-sengħa, bil-konsegwenza illi s-soċjetajiet attriċi sofrew danni konsiderevoli, kemm f'pagamenti lis-soċjeta' intimata stess għal servizzi illi allegatament ma ġewx reżi jew ma ġewx reżi skont l-arti u s-sengħa, kemm f'pagamenti

⁶ It-traskrizzjoni tinsab a fol 468 *et seq* tal-proċess

⁷ It-traskrizzjoni tinsab a fol 477 *et seq* tal-proċess

⁸ It-traskrizzjoni tinsab a fol 495 *et seq* tal-proċess

sabiex ix-xogħol illi kellu jsir mis-soċjeta' intimata jsir minn terzi, u kif ukoll f'telf ta' qliegħ sostanzjali;

27. Huwa ben saput illi, *“kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li tigri bi ħtija tiegħu”* (Art 1031 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta). Ġurisprudenza kopjuża tfakkar dak illi ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Antonio Borg noe et vs Guido Abela et**⁹, u cioe illi:

[F]kawża għad-danni hemm żewġ stadji - “an et quantum”: cjoé d-dikjarazzjoni ta' responsabilita', u, f'każ ta' affermazzjoni ta' dik ir-responsabilita', l-aċċertament ta' l-eżistenza u tal-miżura tad-danni.”

28. Ġie wkoll affermat fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Kevin Mifsud vs Sparkasse Bank Malta plc et**¹⁰ illi:

[H]uwa prinċipju kwalifikat fil-liġi illi “kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li tigri bi ħtija tiegħu” (Artikolu 1031, Kodiċi Ċivili). Din in-norma tikkostitwixxi l-punt kardinali tar-responsabilita' extra-kontrattwali u tenunċja r-regola li l-awtur tal-leżjoni għandu jagħmel tajjeb għall-konsegwenzi negattivi patrimonjali subiti mit-terz. Din ir-responsabilita' għandha bħala fonti tagħha l-imġieba imputabbli, li tista' tkun doluża jew kolpuża. Imġieba din li għandha jkollha neċessarjament ness ta' kawżalita' ma' l-event dannuż;

⁹ Appell Kummerċjali, 14 ta' Mejju 1954 (Vol XXXVIII.II.i, p 300). Ara wkoll, *inter alia*, Ċit Nru 3327/1996/1, **Joseph Dalli et vs Mediterranean Film Studios Limited**, Qorti Ċivili (Prim'Awla), Onor Imħ P Sciberras, 23 t'April 2010 (in ġudikat, peress illi l-Appell intavolat minnha ġie ċedut); Appell Ċiv Nru 166/2004/1, **Citadel Insurance plc et vs Jonathan Borg**, Qorti tal-Appell (Inferjuri), Onor Imħ P Sciberras, 29 ta' Mejju 2009

¹⁰ Appell Ċiv Nru 637/2003/1, Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), Onor Imħ P Sciberras, 9 ta' Frar 2005

29. Il-Qorti tal-Appell (Superjuri), fis-sentenza fl-ismijiet **GO plc vs Schembri Infrastructures Limited et**¹¹, fakkret ukoll dak illi kien ġie stabbilit fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Martin Paul Vella et vs Chris Micallef**¹²:

F'materja ta' danni hu ben assodat illi l-kundanna dwarhom tippresupponi ħtija f'min ikun ġabhom fis-seħħ. Ħtija din li trid per forza tirriżulta minn xi att jew trasgressjoni tad-dover u mankanza tad-debita diligenza, għal liema jirreferu l-Artikoli 1031 u 1032 tal-Kodiċi Ċivili. Bir-raġun, kif rilevat fis-sentenza fl-ismijiet "George Thomas Davison -vs- Joseph Azzopardi nomine", Appell Kummerċjali, 2 ta' Marzu 1962, "mill-analisi ta' l-istess disposizzjonijiet tal-liġi jirriżulta illi għall-applikazzjoni tagħhom għandhom jikkonkorru tliet elementi li huma (1) il-fatt dannuż illeċitu, (2) l-imputabilità ta' l-istess fatt għal min ikun għamlu, u (3) id-dannu kaġonat minn dak l-istess fatt. Dawn it-tliet elementi għandhom bilfors jikkonkorru f'delitt ċivili, jew fi kważi-delitt li jobbligaw l-awtur tagħhom għar-riżarċiemnt tad-dannu kaġonat mhux biss lill-vittma ta' l-att illeċitu, imma anke lil kull min indirettament jirriżenti d-danni; [...]

[...]

Hi dottrina elementari sew magħrufa illi "per dare lugo a repsonsabilità" è necessario che esiste un rapporto di causa ad effetto tra il fatto illecito e il danno" (ara Fadda, "Giurisprudenza sul Codice Civile", Vol V p 721). Dan il-prinċipju sab rispons favorevoli f'diversi deċiżjonijiet tal-Qrati tagħna, kif tixhed is-sentenza fl-ismijiet "Giovanni Sare' -vs- Carmelo Farrugia et", Appell Kummerċjali, 6 ta' Frar 1928. Fi kliem ieħor, "hu

¹¹ Rik Nru 420/11/1 SM, Qorti tal-Appell (Superjuri), 5 t'Ottubru 2023

¹² Appell Ċiv Nru 653/2008/1, Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), Onor Imħ P Sciberras, 6 t'Ottubru 2010

imprexxindibilment rikjest sabiex ikun hemm lok għad-danni li jkun hemm ness ta' kawżalita' bejn il-fatt kolpevoli u l-event dannuż" (**John Debono et -vs- Negte. Joseph Muscat proprio et nomine**", Appell Kummerċjali, 26 ta' Frar 1960. Ara wkoll "**Paul Debono -vs- Malta Drydocks**", Prim'Awla, Qorti Ċivili, 27 ta' April, 2005);

30. Inoltre, imbagħad, punt ieħor illi għandu jiġi kkunsidrat huwa illi f'sitwazzjonijiet fejn id-deċiżjoni tal-Qorti tiddependi mill-provi prodotti mill-partijiet, u l-provi mressqa huma konfliġġenti, id-diffikolta' tal-Qorti hija naturalment kif ser tasal għall-konvinċiment morali rikjest fil-kamp tad-dritt ċivili. Ingħad fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **George Bugeja vs Joseph Meilak**¹³:

Fid-dawl ta' dawn iz-zewg versjonijiet kontrastanti, il-kaz jirriduci ruhu f'wiehed ta' kredibilita' u versomiljanza tal-versjonijiet mogħtija mill-partijiet. Jinsab ravvisat fid-deċiżjoni fl-ismijiet "Farrugia vs Farrugia", deciza minn din il-Qorti fl-24 ta' Novembru, 1966, li "il-konflitt fil-provi huma haga li l-Qrati jridu minn dejjem ikunu lesti għaliha. Il-Qorti għandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg versjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita' u speċjalment dawk tal-konsistenza u verosimiljanza, għandhiex teskludi lill-ohra, anke fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, u tal-preponderanza tal-provi, għax dawn, f'kawzi ċivili, huma generalment sufficjenti għall-konvinciment tal-gudikant".

Fil-kamp ċivili għal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kritrju ma huwiex dak jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispejgazzjonijiet forniti lilu, imma jekk dawn

¹³ Ċit Nru 462/2002/1, Qorti Ċivili (Prim'Awla), Onor Imħ T Mallia, 30 t'Ottubru 2003 (in ġudikat)

listess spjegazzjonijiet humiex, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, verosimili. Dan fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, sostrat baziku ta' azzjoni civili, in kwantu huma dawn, flimkien mal-proponderanza tal-provi, generalment bastanti għall-konvinciment. Ghax kif inhu pacifikament akkolt, ic-certezza morali hi ndotta mill-preponderanza tal-probabilitajiet. Dan għad-differenza ta' dak li japplika fil-kamp kriminali fejn il-htija trid tirrizulta minghajr ma thalli dubju ragjonevoli. Kif kompla jingħad fl-imsemmija kawza "Farrugia vs Farrugia", "mhux kwalunkwe tip ta' konflitt għandu jhalli lill-Qorti f'dak l-istat ta' perplessita' li minhabba fih ma tkunx tista' tiddeciedi b'kuxjenza kwietta u jkollha taqa' fuq ir-regola ta' in dubio pro reo".

31. Gie elaborat ukoll fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Joseph Tonna vs Philip Azzopardi**¹⁴ is-segwenti:

in materja ta' provi r-regoli l-aktar prevalenti fl-ordinament guriidiku tagħna jidhru li huma dawn:-

(1) *Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piz tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ggib il-prova ta' l-ezistenza tiegħu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bazi tad-dritt azzjonat minnu (actori incumbit probatio), sija fuq il-konvenut għas-sostenn tal-fatt migjub minnu biex jikkontrasta il-pretiza ta' l-attur (reus in excipiendo fit actor). Ara Kollez. Vol. XLVI P I p 5;*

(2) *Fil-kors tal-kawza dan il-piz jista' joxxilla minn parti għall-ohra, għax, kif jingħad, "jista' jkun gie stabbilit*

¹⁴ Appell Ċivili Nru 503/2002/1, Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), Onor Imħ P Sciberras, 12 t'April 2007

fatt li juri prima facie li t-tezi ta' l-attur hija sostenuta"
(Kollez. Vol. XXXVII P I p 577);

(3) *Il-gudikant adit mill-meritu tal-kaz hu tenut jiddeciedi iuxta alligata et probata, u dan jimporta illi d-decizjoni tieghu tigi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jigifieri, minn dawk ic-cirkustanzi tal-fatti dedotti ghab-bazi tad-domanda jew ta' l-eccezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet. Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piz tal-provi ssir bazi tar-regola legali tal-gudizzju in kwantu timponi fuq il-gudikant il-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhuwiex veru ghax mhux ipprovat;*

(4) *Il-valutazzjoni tal-provi hu fondat fuq il-principju tal-konvinciment liberu tal-gudikant. Lilu hu moghti l-poter diskrezzjonali ta' l-apprezzament tar-rizultanzi probatorji u allura hu liberu li jibbaza l-konvinciment tieghu minn dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli u idoneji ghall-formazzjoni tal-konvinciment tieghu. Naturalment dik id-diskrezzjoni tieghu hi soggetta ghal dak il-limitu legali impost fuq mill-Artikolu 218 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili li jrid li fis-sentenza tinghata motivazzjoni ragonata li tikkonsenti l-kontroll tal-hsieb logiku segwit fuq appell interpost mis-sentenza. Motivazzjoni din, li jekk jinstab li tirrispondi mal-logika u r-razzjonalita`, kif ukoll koerenti ma' l-elementi utilizzati allura skond giurisprudenza konkordi, ma tigix disturbata minn Qorti ta' revizjoni. Ara, b'ezempju, Kollez. Vol. XXIV P I p 104;*

32. Applikati l-principji legali suesposti għall-fatti tal-kaz odjern, din il-Qorti tqis għalhekk illi filwaqt illi s-soċjetajiet rikorrenti kellhom iġibu prova illi l-problemi illi nqalgħu bil-websites żviluppati mis-soċjeta' intimata kienu effettivament attribwibbli lis-soċjeta' intimata, is-soċjeta' intimata kellha

għib prova illi dan ma kienx minnu, u illi kwalsiasi problema illi nqalgħet ma kinitx per kawża ta' xi nuqqas da parti tagħha;

33. Wara li rat u qieset il-provi fl-assjem tagħhom, din il-Qorti tirrileva illi l-provi prodotti mis-soċjetajiet attriċi ma jwassluhiex sal-konvinċiment morali illi n-nuqqas ta' funzjonalita' tal-websites kien kawża t'aġir, nuqqas t'azzjoni u/jew xogħol illi ma sarx skont l-arti u s-sengħa da parti tas-soċjeta' intimata;

34. Fl-ewwel lok, din il-Qorti rat illi **Pierre Mattocks** jagħmel ħafna allegazzjonijiet u asserzjonijiet fir-rikors għuramentat u fl-affidavit tiegħu, biex, konsegwentement, in kontro-eżami konsistentement jgħid illi mhuwiex bniedem tekniku¹⁵. Din il-Qorti tifhem illi Mattocks, bħala imprenditur, ried websites illi jiffunzjonaw, u, bħalma jagħmel kull imprenditur ieħor, għab *quotations* u agħżel is-sistema illi ħaseb illi kellha tkun l-aktar favorevoli għan-negożju tiegħu, kemm fis-sens ta' dak illi xtaq mill-websites, kif ukoll mill-prezz illi kienu ser jiswewh. **Pierre Mattocks** jikkonferma in kontro-eżami illi, *“aħna ridna illi jkollna website normali bħal ma huma websites illi inti tiftaħ fuq l-internet normali, illi inti tidħol fiha tagħżel il-prodott li għandek bżonn tagħżel, tħallas il-prezz illi inti għandek bżonn, tagħżel meta inti trid, u jiena I deliver for you”*¹⁶. Jgħid ukoll fl-affidavit tiegħu illi kellu laqgħa inizzjali mas-soċjeta' konvenuta, u *“f'din il-laqgħa, jien u Steve Ellul fehmni x'kellna f'moħħna u spjegajnilu l-importanza li s-siti ikunu user-friendly imma wkoll moderni sabiex is-siti stess iservu bħala għodda ta' marketing u pjattaforma ideali sabiex isir il-bejgħ minnhom.”*¹⁷ Anke **Mario Degabriele** jgħid illi, *“Hu ried illi jkollu l-prodotti fuq is-sistema fuq il-website li bniedem ikun jista' jixtri, jibukkja d-delivery, u li s-sistema stess tiffa' gos-sistema tagħna, jiġifieri dik kienet from A to Z.”*¹⁸

¹⁵ A fol 355, 360 tal-proċess

¹⁶ A fol 360 tal-proċess

¹⁷ A fol 22 tal-proċess

¹⁸ A fol 372 tal-proċess

35. Mhux kontestat illi hu ddiskuta x-xewqa tiegħu ma' Mario Degabriele, illi Mattocks jiddeskrivi bħala l-konsulent tiegħu¹⁹. Infatti, **Mario Degabriele** jixhed illi hu kien ġie avviċinat minn Mattocks, u qallu illi huwa soltu kien jikkwota €10,000 għal żvilupp ta' *website*, iżda peress illi kellu relazzjoni mas-soċjetajiet attriċi illi tmur lura s-snin, lis-soċjetajiet attriċi kien lest iżommilhom €6,000²⁰. Meta Mattocks qallu illi s-soċjeta' intimata kienet kwotata €1,700, *"jien għidtlu, for that amount of money ma nidhollhiex"*²¹;
36. Diġa', minn dan il-punt, din il-Qorti temmen illi d-differenza sostanzjali fil-prezz kellha tindika lil Mattocks, illi jidher illi ilu fin-negozju għal numru ta' snin, illi l-*website* illi kienet ser tiżviluppala s-soċjeta' intimata kienet waħda ta' *e-commerce* sempliċi – kif, wara kollox, jidher illi xtaq hu inizjalment – u infatti saħansitra anke l-*proposal* għas-sit *Apple4Pets* jgħid b'mod ċarissimu illi s-soċjeta' intimata kienet ser tiżviluppa *"Website design using a predefined customisable framework."*²² Anke jekk għall-grazzja tal-argument Mattocks mhuwiex bniedem tekniku, il-Qorti ssibha diffiċli illi temmen illi ma ddiskutiex il-proġett ma' Degabriele, illi, fl-aħħar mill-aħħar, kien il-konsulent tiegħu. Infatti **Mario Degabriele** jgħid illi *"it would take about 3 to 4 months to build, għidtlu bin-nies tiegħi kif nagħmluhom aħna, li mhuwiex forsi l-istess proċeduri li jużaw il-Concept, mhux vallapena għalija"*²³ (enfasi tal-Qorti). Dan jindika lill-Qorti illi Mattocks, jew mill-inqas l-impjegati tiegħu fil-qasam tat-teknoloġija, kienu konxji tal-fatt illi dak illi kienet ser tiżviluppa s-soċjeta' intimata kien sit fuq *template*, u mhux sistema kompletament *custom* għas-soċjetajiet attriċi;
37. Inoltre, din il-Qorti rat ukoll illi Mattocks kellu ċertu għaġġla sabiex jiġi żviluppat, b'mod partikolari, is-sit għal *Apple4Pets*, u infatti jgħid fl-affidavit tiegħu, *"Ġara li meta fis-sena 2020, bdiet tissemma l-probabilita' li tfeġġ pandemija, jiena mill-ewwel irrealizzajt li din kienet opportunita' sabiex ikolli preżenza online sabiex inbiegħ kemm jista' jkun. Għalhekk kelli urġenza li*

¹⁹ Para 15 a fol 25 tal-proċess

²⁰ Effettivament, meta l-*websites* għaddew għand Oi-Soft Ltd f'Lulju 2021, il-prezz għall-iżvilupp taż-żewġ *websites* flimkien kien ta' €14,800.

²¹ A fol 47 tal-proċess

²² **Dok PM1** a fol 30 tal-proċess

²³ A fol 47-48 tal-proċess

*ninvesti f'żewġ siti elettronici (websites) li minnhom stajna nagħmlu online sales [...]*²⁴. Il-fatt illi s-sistems *custom* żviluppata mis-soċjeta' ta' Mario Degabriele kienet tiegħu tliet jew erba' xhur biex tiġi żviluppata, filwaqt illi s-soċjeta' intimata kienet ser tagħmel l-istess xogħol f'erba' ġimgħat, seta' wkoll kien indikazzjoni għal Mattocks illi s-sit illi kien ser jiġi żviluppat kien ser ikollu biss il-*basic e-commerce functionality*, mingħajr ċertu funzjonalita' illi jtellgħu *website* fuq livell ieħor, bħalma hija, per eżempju, l-integrazzjoni ta' mezzi soċjali fis-sit. Madanakollu, din il-Qorti hija konvinta illi s-soċjetajiet attriċi kellhom biss żewġ targets, u cioe illi (a) jibda l-bejgħ *online* malajr kemm jista' jkun sabiex ma jintilifx qliegħ fil-pandemija, bħalma kienu qed jagħmlu diversi negozji oħra f'dak il-perjodu; u (b) illi ma jintefqux flus żejda fuq dan l-investiment f'dak l-istadju, speċjalment tenut kont tal-fatt illi n-negozji fi żmien il-pandemija kollha, xi ftit jew wisq, bategw finanzjarjament;

38. Din il-Qorti rat illi, effettivamente, is-soċjeta' intimata wettqet il-wegħda tagħha illi l-*website* għal *Apple4Pets* tkun lesta fi żmien erba' ġimgħat. Infatti, fit-tletin (30) t'April 2020, Stephen Ellul, f'*e-mail* lis-soċjeta' konvenuta²⁵, qal, "*Checked it out this morning! Looks great.*" u kkonferma wkoll illi kien ittestja emenda fil-*website* illi kienet ħadmet kif xtaq. Nel frattemp, kellha ssir integrazzjoni tal-API (*automatic programme interface*) amministrat mis-soċjeta' Oi-Soft Ltd illi tagħha Mario Degabriele huwa d-Direttur, mal-*website*, u **Mario Degabriele** jgħid illi, "*aħna tajnihom l-API f'April, ejja ngħidu late April bid-dokumentazzjoni xi jridu jagħmlu. Issa, in the meantime dik l-API aħna konna qed nużawha għalina biss, we never gave it off to a third party. Issa, we needed to do the security of it, jiġifieri jien meta qed nużaha jien għalija stess, għandi s-security tiegħi u ma għandi bżonn xejn, mela lilhom ridna nagħmlulhom external security biex kemm id-data internament tkun secure, u ovvjament dik kienet biċċa xogħol, għalhekk domna xahrejn biex intuġielhom, in fatti dik kienet l-ewwel parti u t-tieni parti tal-API jekk minix sejjer żball tajniehom iva, aktar tard ukoll*". Ikompli jispjega, "*F'April konna tajnihom il-parti fejn huma jistgħu*

²⁴ A fol 22 tal-proċess

²⁵ **Dok S3** a fol 213 tal-proċess

*jaqraw il-prodotti il-brands il-prezzijiet etc, fit-tieni parti tajniihom biex huma jkunu jistgħu once li jkun hemm sale jiktbu għal sistema tagħna u tiġi forma ta' saved order, jekk minix sejjer żball dik kienet xi xahar wara jew xahar u nofs wara*²⁶. Għaldaqstant, lanqas jista' jingħad illi kien b'xi mod attribwibbli lis-soċjeta' intimata l-fatt illi, sa Ġunju 2020, l-ordnijiet u l-bejgħ fuq il-website kienu għadhom qed jiġu proċessati b'mod manwali u mhux b'mod awtomatiku. Ciononostante, il-Qorti tosserva wkoll illi fis-sitta (6) ta' Mejju 2020, f'e-mail oħra Stephen Ellul jgħid, *"I appreciate the great & quick work Michal and the rest of the team have put forward on Apple4Pets, prosit."*²⁷

39. Jidher illi, f'Lulju 2020, is-soċjetajiet attriċi bdew jagħmlu ċertu rikjesti għal *plugins* ġodda sabiex tiżdied il-funzjonalita' tal-website. Il-Qorti rat illi sa minn dan l-istadju, is-soċjeta' intimata kienet diġa qed tagħti l-parir favur *custom development*. Infatti, f'e-mail datata sbatax (17) ta' Lulju 2020, **Michal Maj** kwota l-prezz per annum ta' *plugin* mitluba mis-soċjetajiet attriċi, u fl-istess e-mail qal, *"Custom development would give you a tailored solution to the problem, allowing you to add all requested (by you) types of promotions. The price of the development would depend on how many types of promotions you would like to have and if they would integrate with API in any way. It would be much more pricey (such implementations are quite labour-intensive and time consuming) but would allow expandability in the future."*²⁸ Din il-Qorti temmen illi huwa raġunat il-fatt illi prodott illi jkun *custom* u magħmul għal negozju partikolari jkun jiswa aktar iżda effettivament jintegra aħjar għall-bżonnijiet tan-negozju minn a *one-size-fits-all approach*. Jidher, iżda, illi s-soċjetajiet attriċi xorta marru għall-integrazzjoni ta' *plugins* illi ma kinux *custom*, bil-konsegwenza illi l-website jidher illi bdiet toħloq ċertu problemi;

40. **Mario Degabriele** jgħid, *"Normalment a word press system ikollha ċertu plug ins magħha, issa nafna nies jużaw, jagħmlu l-plug ins huma u*

²⁶ A fol 377-378 tal-proċess

²⁷ **Dok S4** a fol 216 tal-proċess

²⁸ **Dok S7** a fol 220 tal-proċess

*jqabbdubhom huma.*²⁹ Jgħid ukoll **Mario Degabriele**, “*Jiena meta darba qaluli li it is slow, u Pierre kien talabni isma’ tista’ tara għalfejn hija slow, in-nies tiegħi għamlu search u l-ewwel ħaġa illi qalu hija li there are too many plug ins, u aħna għidnilhom there are too many plug ins, imma I am not the one to tell you remove this or remove that, għax ma nistax ngħidlek isma’ neħħi din u isma’ neħħi l-oħra*”³⁰ Jirriżulta mill-fatturi maħruġa mis-soċjeta’ intimata illi l-*plugins* in kwestjoni kienu jinkludu, *inter alia*, *plugins* għal *gift cards*, għal abbonament fi *newsletter*, għal integrazzjoni ta’ mezzi soċjali u *rewards* fuq il-*website*, u għal *pop-ups* sabiex iħeġġu l-bejgħ fuq is-sit³¹. Din il-Qorti hija konxja tal-fatt illi filwaqt illi dawn huma kollha għodod utli għall-bejgħ *online*, dawn mhumie x funzjonalitajiet illi ssibhom fuq *e-commerce website* komuni kif kien rikjest mis-soċjetajiet attriċi originarjament, iżda huma funzjonalitajiet illi jgħiegħlu *website* tispikka minn oħra, b’dana illi din il-Qorti tifhem illi dawn kienu addizzjonijiet illi s-soċjetajiet attriċi ħassu illi kellhom jagħmlu l-*website* tagħhom aktar attraenti u possibilmint aktar *user-friendly*; iżda din il-Qorti rat ukoll illi, fl-ewwel lok, is-soċjeta’ intimata kienet diġa ssuġġeriet xi ħaġa illi hija aktar *custom*, u, fit-tieni lok, il-konsultent ta’ Mattocks kien ta wkoll il-parir tiegħu fis-sens illi aktar ma kienu ser jiżdiedu *plugins* li mhumie x *custom*, aktar kienu ser ikomplu jikbru l-problemi. Għaldaqstant, din il-Qorti ma ssibx x’tiċċensura fil-fatt illi s-soċjeta’ intimata aġixxiet skont l-istruzzjonijiet tas-soċjetajiet attriċi u implimentat il-*plugins* mas-sit. Dan aktar u aktar meta wieħed jikkonsidra l-fatt illi l-prezz ta’ kull *plugin* ingħata fi *quotation* qabel ma żdiedet il-*plugin* u ddaħħlet fil-fattura, b’dana illi s-soċjetajiet attriċi ma jistgħux issa jgħidu illi ma kinux jafu bil-prezz tagħhom u l-fatt illi hemm minnhom kellhom jithallsu kull sena;

41. Problema oħra ġiet riskontrata f’Awwissu 2020. F’*e-mail* spedita f’Awwissu 2020 minn Steve Ellul rigward ‘*Repeat Orders not Working*’, irriżulta illi l-problema kienet ġejja mid-*database* tal-prodotti għall-bejgħ, miżmuma minn Oi-Soft Ltd. Filwaqt illi Claude Mifsud talab illi jingħata aċċess għad-

²⁹ A fol 373 tal-proċess

³⁰ A fol 389 tal-proċess

³¹ **Dok PM3** sa **PM6** a fol 33 et seq tal-proċess

database nhar il-ħamsa (5) t'Awwissu 2020, kien biss jumejn wara illi ngħata dan l-aċċess³². Ma jistax jingħad għalhekk illi din il-problema giet minn nuqqas tas-soċjeta' intimata illi topera skont l-arti u s-sengħa. Fi kwalunkwe każ, f'*e-mail* spedita f'Novembru 2020, Stephen Ellul jgħid, "*I've tested it on my phone and everything seems to be working including express delivery.*"³³

42. Eventwalment, is-sit għal *LiveLifeOutdoor* gie rikjest f'Settembru 2020, u dan il-fatt jimmilita wkoll, fil-fehma tal-Qorti, kontra dak premess mis-soċjetajiet attriċi, stante illi din il-Qorti temmen illi li kieku l-*website* ta' *Apple4Pets* kienet verament qed tagħti l-problemi kollha illi s-soċjetajiet attriċi qed jinsistu illi kienet qed tagħti, ma kinitx ser terġa' tiġi inkarigata s-soċjeta' intimata bit-tieni *website*. Infatti fl-*e-mail* spedita minn Stephen Ellul lis-soċjeta' intimata datata l-ewwel (1) ta' Settembru 2020³⁴, saret talba għal *quotation* għal *website* ġdida sabiex jinbiegħu l-prodotti ta' barra. Infatti, f'Ottubru 2020 kienu għaddejjin skambju ta' *e-mails* rigward id-dehra illi kellu jkollu s-sit;

43. F'Diċembru 2020 / Jannar 2021 kien hemm problema illi grupp ta' prodotti ma kinux qed jidhru fuq is-sit ta' *LiveLifeOutdoor*. Irriżulta illi l-problema kienet min-naħa tat-tim tas-soċjetajiet attriċi stess, u infatti f'*e-mail* datata sitta u għoxrin (26) ta' Jannar 2021, Mario Degabriele jgħid, "*My guys found the problem, it is the SPACE in the product group that is causing the problem. Steve please try to avoid creating brand-group codes with spaces (the name is not a problem).*"³⁵ L-istruzzjonijiet sabiex tinxtara d-*domain* '*www.lifelifeoutdoor.com*' ngħatat mis-soċjetajiet attriċi fit-tnejn u għoxrin (22) ta' Jannar 2021³⁶. Kien hemm problema oħra rigward l-*e-mails* għal din il-*website* lejn l-aħħar ta' Jannar 2021, u jirriżulta illi l-problema kienet, għal darb'oħra, min-naħa ta' Oi-Soft Ltd. Infatti f'*e-mail* datata tnejn (2) ta' Frar 2021³⁷, Stephen Ellul jgħid lil Thomas Scheiber, impjegat ma' Oi-Soft

³² Dok S10 a fol 226 et seq tal-proċess

³³ Dok S13 a fol 238 tal-proċess

³⁴ Dok JD2 a fol 161 tal-proċess

³⁵ Dok S18 a fol 253 tal-proċess

³⁶ Dok S20 a fol 277 tal-proċess

³⁷ Dok S21 a fol 278 tal-proċess

Ltd, *“This has been mentioned to Mario in person over 5 times & on e-mail attached on 21st January.”*;

44. Il-Qorti rat ukoll illi, sa mill-inqas it-tlieta u għoxrin (23) ta' Frar 2021³⁸, **Claude Mifsud** għas-soċjeta' intimata kien qed jinsisti mas-soċjetajiet attriċi illi, fir-rigward tas-sit *Apple4Pets*:

(a) Kien qed ikun hemm ħafna *hits* mill-uffiċċju tas-soċjetajiet attriċi. *“We have pointed out this issue on 12 January 2021, granting Oi-Soft server access for further investigation. Since then, we have asked for an update each week, with no reply.”* Din baqgħet problema rikorrenti, u infatti fit-tlettax (13) ta' Lulju 2021, Claude Mifsud jerġa' jsemmi l-fatt illi kien hemm ħafna *hits* mill-uffiċċju tas-soċjetajiet rikorrenti, u jgħid, *“Hits from your office are continuous, even during the night. I have blocked access from the above IP access, confirming that resource usage went down drastically afterwards.”* Din ċertament illi ma kinitx problema attribwibbli lis-soċjeta' intimata, iżda problema interna tas-soċjetajiet attriċi u/jew Oi-Soft Ltd;

(b) *“frequent product updates are being processed every couple of minutes, mainly stock quantities. At the moment, the API returns a whole dump of product information, forcing the system to process it all to only gather the stock quantity field. This is ideally changed to have a dedicated call for the stock update, which returns only the required data from OFS, optimising the process and reducing the execution time.”*

(c) *“As discussed in previous calls, this website's initial brief was “a simple ecommerce website”, with the most complex functionality being the rewards system. This has evolved into a much more complex system, having various functionalities all working at once. At this point, 48 plugins are being used, all with their own calls and functions. This is far*

³⁸ **Dok JD5** a fol 181 tal-proċess

from ideal, both in terms of performance, but also from a security point of view.”

(d) Rigward il-plugins qalu wkoll, *“We are looking at what can be improved from our end, optimising the custom code we developed, but since many other code bases are in place, these all depend on how well their developers optimise the plugin, and we cannot make changes to any of them, as any change will be overwritten on an update. The more ideal way forward is to identify which of the functionality is most vital, reducing or removing the rest.”*

(e) *“Finally, from the start it was requested that this website uses a pre-purchased theme. This adds another dependency on external developers, and we have mentioned this multiple times as well. Pre-purchased themes are not optimised for performance, but rather for functionality. They implement a lot featured of which only a handful are used, but the rest are still being loaded on every page load, unnecessarily. We leave this option as the final resort, but we might need to consider a custom developed theme to improve on performance, as we would have granular control on what to load, and when to load various elements.”*

45. F’Ġunju 2021 jidher illi nqalgħet problema bil-pagamenti, illi essenzjalment lanqas kienet attribwibbli lis-soċjeta’ intimata. Infatti, Claude Mifsud, f’e-mail spedita lill-impjegati tas-soċjetajiet attriċi, jgħid, *“I have jsut ended a phone call with Trust Payments, they identified the issue as originating from 3D Secure. They have escalated it internally, awaiting a reply.”*³⁹;

46. Meta tqis l-ispejgazzjoni mogħtija minn Claude Mifsud mil-lat tekniku, f’waqtiet anke korraborat minn xhieda ta’ Mario Degabriele, din il-Qorti ssibha diffiċli illi temmen dak sostnut mis-soċjetajiet attriċi, u cioe illi x-xogħol da parti tas-soċjeta’ intimata ma sarx skont l-arti u s-sengħa. Dan stante illi s-soċjetajiet attriċi raw biss il-fatt illi s-sit ma kienx qed jiffunzjona

³⁹ Dok S31 a fol 335 tal-proċess

kif xtaqu huma, u li kienu qed jonfqu l-flus fuq sit illi ma kienx qed jagħtihom *ir-return on investment* illi xtaqu huma; iżda naqsu milli jaraw effettivament ir-raġuni illi għaliha dan kien il-każ. Il-Qorti rat illi mhux minnu illi ma kien hemm l-ebda bejgħ minn fuq is-siti kif sostnew is-soċjetajiet attriċi, stante illi ġew esebiti r-rapporti illi jiġu ġġenerati b'mod awtomatiku dwar *online sales*⁴⁰; madanakollu, din il-Qorti lanqas kellha prova kontastanti ta' *projected sales* da parti tas-soċjetajiet attriċi sabiex tqabbilha magħha u konsegwentement tara jekk kienx hemm telf jew le;

47. Fid-dawl tal-premess, din il-Qorti tasal tikkonkludi illi ma ġiex pruvat in-ness bejn il-problemi li nqalgħu fuq il-*websites* żviluppati mis-soċjeta' intimata u d-danni illi qed jiġi allegat illi sofrew is-soċjetajiet attriċi, b'dana illi t-talbiet rikorrenti għandhom jiġu, fil-fehma tagħha, miċħuda.

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi **tichad** it-talbiet rikorrenti.

Bl-ispejjeż a karigu tas-soċjetajiet rikorrenti.

Moqrija.

Onor Imħallef Dr Audrey Demicoli LL.D.

Christabelle Cassar

Deputat Reġistratur

⁴⁰ **Doc JD Z13 u Z14** a fol 449 *et seq* tal-proċess